

Kamor pogledam, vse živo, vse pisano. Tu rudeča dalmatinska kapa, tam modra italijanska; tu fes turški, tam zlatoobrobljeni grški; tu široke bele hlače turške, tam modre grške, ali ozke italijanske. Tu je čistost, tam umazanost. Leni turški pogled se srečuje z ognjenim grškim; tu leži Albanec nemarno, tam se Italijan živahno šeta; tu je Dalmatinec v živem razgovoru z enim mornarjem, morda svojim rojakom; Turkinje sedé omotane, in blizo njih stojé ljubomorni njih gospodarji.

Vsi ti, ki so bili tu, imeli so svojo svrhu, da potujejo. Kolika razlika misli, nakan in upanja! Nikjer na svetu ni toliko razlike, teženj, željá, nikjer tako globok jez, toliko brezdno med stvarmi, ki so pa vendar tako blizo. Koliko solz je pojokal ta ali uni na domačem pragu? Koliko src je utripalo, koliko poslednjih objemov je raztužilo očeta, mater, sina, unuke? Koliko nad je zginilo? Koliko src bíje za temi ljudmi, ki so tuji drug drugemu, ki ne marajo drug za družega, pa so vendar tako blizo! Parobrod pa pluje mirno, tiho, on nese te nemirne stvari daleč, daleč v tuji svet, po mir, po srečo, po zadovoljnost.

Ozrem se na levo, in gledi, tam poleg krmila, zopet isti stari kapitan, ki nas je pripeljal na Krf. Jaz se ga nisem nadejal, ker sem menil, da se hoče zopet z istim parobrodom vrniti v Trst. Ali, kakor sem izvedel pozneje, obolel je kapitan „Aurore“, in moj stari kapitan ga je zamenil. Ta hip je bil sam. Gledal je po krmi in vihal velike in sive brke. Mešanica na ladiji ga ni kaj zanimala. Šel sem k njemu. „Gospod kapitan, milo mi je, da se zopet vidiva.“

„A meni je tisočkrat mileje, da sem, hvala Bogu, ostavil jadransko morje, sit sem ga uže bil. Ono je stokrat huje mornarju, kakor rusko morje (črno morje). Nima se s čim hvaliti jonsko morje, še manje tarensko morje, ali meni ste vendar vsekako mileji. Človek res ne vé, ali bi raje imel jadransko morje pozimi, kedar burja besní, ali po letu, kedar ob strašni vročini po dva, tri dni ni nič vetra. V prvem slučaju davi te veter, muči te morje, stresa te mraz, in bíje te strah, da te ne zanese na obalo italijansko. V drugem lenariš brez koristi, in ne veš, katerega svetnika bi na pomagaje klical. Pozimi, kedar potegne jug, pa je koj dežja za petnajst dni brez prenehanja, in ubogi mornar gnjíje v pasti mokrini, in prosi Boga vsaj toliko solnca, da bi se posušil.“

Lepo vreme smo imeli do mraka. Sedaj je zapel zvon ter naznanil, da je večerja. Potniki so šli vsak na svoje mesto, oni pa, ki niso imeli prostora ne v prvem, ne v drugem razredu, gnjetli so se okolo kuhinje, da jedi dobijo. Nekateri pa tudi tega niso hoteli, vzeli so iz totbe sira, kruha ali kaj družega, in večerjali.

Zjutraj je bil nebes prepričen s črnimi oblaki. Razen mornarjev, ki so bili na straži, ni bilo na palubi žive duše. Vse je še spalo, ali si dalo opraviti po izbah. Mornarji so bili vsak pri svojem poslu, in podkapitan se je šetal po mostu, ter nemirno pogledaval po prostornem obzorju. Na levo nam je bila obala grška, a na desno nemirno tarensko morje. Veter je čedalje huje pihal, konopci so žvižgali, štropot vijaka se je zgubljal v šumu valov, ki so se vzdigovali visoko, razbijali se na provi in penili se ob boku parobrodov. Pozneje pa je morje kar zašumelo, kakor da je zavrelo v kotlu. Brzo so pozaprli vse, kar je bilo odprtega, in osigurali, kar je bilo treba. Naposled prileze na ladijo tudi kapitan in potisnivši kapo bolj na oči, omeni s tihim glasom: „Evo nam pozdrava od tarenskega morja.“

(Dalje prihodnjič)

Politične stvari.

Poročilo odsekovo

o duševnem stanu umrlega kralja Ludovika II. in prestola naslednika princa Otona v bavarski zbornici poslancev.

V soboto po Kresu dopoludne zbrala se je bavarska zbornica poslancev k posvetovanju in sklepanju zaradi vladarstva na Bavarskem.

V imenu za to izbranega odseka, v katerem bilo je enako število konservativcev in liberalcev poročal je konservativni poslanec Bonn.

Omenjal je pred vsem, da je od časa obstanka ustave to prvi slučaj, ko zadeva deželni zbor tako bolestna in važna naloga kot sedanja. Za izdelovanje poročila bilo je njemu danih samo 36 ur, poročilo sicer ni razdeljeno, ker je pa odsek spisano poročilo odobril, naj se vendar smatra za pismeno. — Ne dá se ugovarjati stavku, da duševna bolezen stori dotičnega za vladanje nezmožnega. Odsek zadobil je neovrgljivo prepričanje, da sta bila v tem slučaju nezmožna za vladanje kralj Ludovik in pa princ Oton uže dolgo vrsto let.

Čutilom častenja pred veličastvom bi po trdnem prepričanju poročevalčevem bilo najbolj primerno, ako bi se zbornici na kratko priporočilo pritrjenje k predlogu odsekovemu, toda gledé na razburjenost, katera je po vsej deželi, prisiljen je vzroke razložiti, na katere se prepričanje odsekovo opira. Potem poročevalec prečita bistvene vspehe preiskavanja v odseku.

Noveje med tem je sledeče: Kralj Ludovik bil je uže od rojstva nagnjen k duševni bolezni, kazal se je zmiraj razburjenega in strašljivega, razvilo se je v njem hudo mrzenje zoper sprejemanje visokih kneževskih in družih oseb. V velikem navdušenju za nemško slovstvo je kralj večkrat med poročilom deklamiral stavke iz Göthe-a in Schillerja. Polagoma narastla je nagnjenost kraljeva do prave bojazni pred ljudmi, kar sta uže opazovala gospoda pl. Neumayer in pl. Eisenhardt. Govornik omenja zgradbe kapele na gradu „Berg“ v ta namen, da bi kralj mogel sam biti pri službi Božji, dalje kraljeve, več tednov trajajoče razburjenosti pred povračanjem v Monakovo in pred napravo dvornih obed. Pri teh morali so kralja s šopi itd. prikrivati pred očmi gostov in svirati je morala najbolj vrišeča godba. Med obedjo je kralj divje krog sebe zrl. Stolnici ostal je konečno v bolestno čudenje zvestega ljudstva popolnoma oddaljen. V nasprotju k njegovi bojazni pred ljudmi je njegovo navdušeno, razujzdano nagnenje do dr. plem. Zieglerja in dr. pl. Müllerja, ki se kaže v pretiranih izrazih v pismih, katero je pa se ve da le kratek čas trajalo.

Hlevar Hornig, ki je bil od leta 1867. v bližini kraljevi, izpoveduje, da je kralj uže čutil nekaj potrebe, z ljudmi občevati. Pripoveduje o svečanostih v gozdih, katere je kralj prirejal z mlajšimi živinskimi hlapci na Šahenu in drugod. Kasneje je to izostalo, vendar pa se je pripetilo, da so hlapci v turški sobi na Šahenu po turški sedeli, ledeno sladčico srkali in iz turških pip kadili, ali pa v gozdu na kožah ležali in po staronemški šegi pomagali iz velikih rogov medico piti. Odkar je kabinetni tajnik pl. Ziegler izstopil, ni kralj občeval več z nobenim omikancem. Pečal se je samo z nizkimi posli, se vozil v noši Ludovika XIV. s krono in žeslom in je tajnemu svetovalcu pl. Löher-u dal nalog, iskati deželo, kjer bi bilo mogoče najbolj absolutno vladanje, in katera bi se dala premeniti za Bavarsko. Ta nalog bil je, kar je neverjetno, izvršen se ve, da brez vspeha. Dr.

Zieglerju se je, akoravno mu je kralj v pismu ponudil tikanje, vendar-le očitalo, da je kralja razžalil z nedostolnim pogledom. Pred kipi francoskih kraljev odkrival se je kralj Ludovik II., oči je obračal na kviško in se je odmikal ritensko gredé.

Na kolodvoru objemal je kralj steber, kolikorkrat ga je za dalj časa zapustil, kedar se je pa odstranil za krajši čas, se ga je pa samo dotaknil. Ako se je kralj spominjal strašnih sanj, divjal je grozovito. Nekega hlapca z imenom Zurde je tako suval, bil in na steno lučal, da se ne more tajiti, da bi to ne bil vzrok čez leto nastale smrti slabotnega moža. Kralj premišljeval je po cele ure posebnih kaznih. Nek komorni strežaj moral bi se naložiti na osla in prepeljavati po veliki cesti. Komorni furir Hesselschwert dobil je nalog prejšnjega vojnega ministra generala Maillinger-ja v grajsko ječo zapreti. Tudi zoper kraljeve prince izdana so bila taka povelja. Kralj je dal dalje povelje nemškega prestola naslednika v Mentoni vjeti in mačiti; lakoto in žejo naj bi trpel in v hrepenenji po svojih naj pogine. Hesselschwertu dano je bilo dalje povelje, denarnega ministra Rudel-a vjeti in v Ameriko stirati. Državnim ministrom dajal je pridevke: „Pack“, „Gesindel“, „Geschmeiss“.

Poročevalec prečita lastnoročno kraljevo pismo do Hesselschwerta zaradi sklicanja deželnega zbora v ta namen, da mu preskrbi veliko milijonov za stavbene načrte kraljeve.

Hesselschwert poslan je bil v Regensburg, da bi pri med tem umrlem knezu Thurn in Taxis posredoval za posojilo 26 milijonov. S posredovanjem vojvoda Ludovika bavarskega hotelo se je tudi cesarja avstrijskega prositi za posojilo, eden adjutantov poslan je bil v Stockholm h kralju švedskemu. Tudi v Brasiliji bila je storjena poskušnja, dobiti posojilo. Dalje poslano so bile osebe v Carigrad k sultanu, k šahu v Teheran, da bi dobile denarja. Za slučaj, ko bi to ne imelo vspeha, dano je bilo povelje, najeti ljudi, kateri naj bi v bankah v Frankfurtu, v Stuttgartu, v Berlinu in v Parizu ulomili.

Izposlati bi se imeli štirje možje z nalogo, da naj preskrbi vsak dvajset milijonov, ne da bi bil drug za drugega vedel, tako, da bi naenkrat priteklo skupaj 80 milijonov. Onačevalno je, da na posamesnih listkih samo številka zapisana. Pri tej denarjaželnosti ne more čsupniti, da so se hoteli obrniti tudi do grofa pariškega, toda to ne opravičuje nikakoršnega političnega sumičenja. Res je, da je nek izumitelj strojev, Armand Faure iz Algena, o katerem je pa celó misliti, da ga ni, ponudil s pismom od 7. januarija 1886. posojilo po Rothschildu, toda pisatelj pisma nikakor ne omenja ničesar o zahtevanju ali drugem povodu. Pri teh okoliščinah zadobil je odbor prepričanje, da dotične, po časnikih razširjene govornice nimajo nikakoršne dejanske podlage. Med tem, ko se je povsod denar iskal, kjer se ga je kaj pričakovalo, morali so se do zadnjega časa podajati načrti za zgradbe.

Potem prečital je na mestu poročevalca poslanec dr. Buhl vse pismene in ustne izpovedbe zdravnikov o duševni bolezni kraljevi, potem pa je še poročevalec Bonn do besede objavil zapisnik o najdbah pri raztelesenji.

Ko je bilo preiskalno gradivo prečitano, prečital je še po želji odsekovi državni minister baron Lutz: 1) Ugovor denarnega ministra Riedel-a od meseca maja 1884. leta do kabinetnega tajnika, v katerem se kralju priporoča za pokritje dolgov 7½ milijonov pri banki najeti posojilo proti odstopu 900.000 mark na leto iz

civilne liste, proti kavciji in poroštvu sorodnikov; 2) potrdilo, da se je to posojilo sklenilo; 3) pisanje kraljevo do denarnega ministra, v katerem se vkljub novo nastalih dolgov 6½ milijonov zahteva, naj kaj stori za pospeševanje stavbenih namenov; 4) neposredno pisanje denarnega ministra do kralja, v katerem mu razlaga, da denarja ni in da je treba stavbe pustiti. — Dalje še kraljev ukaz zaradi tega pisma in pa koraki vsega ministerstva o tej zadevi.

Poluradno pojasnilo imenovanja novega trgovinskega ministra Bacquehema.

Monakovska „Allg. Zeitg.“ prinaša o pomenu imenovanja ministra Baquehem-a sledeče, kakor se zagotavlja iz vladinih virov prihajajoče pojasnilo:

Brez dvoma vstopi marquis Bacquehem v ministerstvo z enakim programom, kakor dr. pl. Gauč, namreč z namenom, strogo držati se svojega resora (delokroga) in zavzimate stališče nad strankami. Njegovo imenovanje obeta tedaj tudi dovoljen vpliv na stališče ministerstva nasproti strankam, ako bo ravno tako malo, kakor dr. Gauč pustil na-se vplivati od te ali one stranke, kar je prvemu zagotovilo podporo vseh strank. Ravno to pa je volja grofa Taaffe-a, tje dospeti, da se o strokovnjaških vprašanjih z ozirom na stvarno korist in brez vsikakoršnega vpliva narodnega strankarskega stališča odločuje. Videti je, da se bode temu namenu zdaj bolj približalo, posebno, ker se desnica, kakor so skušnje zadnjega zasedanja pokazale, ne more več smatrati za enotno stranko, in sama ne more več zahtevati, da bi merodajni vpliv imela. Levica pa, kakoršna je tudi njena manjšina pa to še manj more zahtevati, ker je v manjšini. Ako se tedaj sploh hoče parlamentarno vladati, je nepogojno potreba, da se ustanovi nova, iz različnih zmernih elementov sestavljena stranka, katera vsaj v strokovnjaških vprašanjih vladi zagotavlja zanesljivo večino. Da vlada, kolikor je v njeni moči, dela na dosego tega namena, izražuje se v imenovanju marquisa Bacquehema, ki je slecilo za imenovanjem Gaučovem.“

To je znano Taaffejevo guganje s „srednjo“ stranko. Videti je, da bi Taaffe tako stranko živo potreboval za dogotovljenje pogodbe z Ogersko, dvomimo pa, da bi se mu to posrečilo. Gotovo ga pri tem vprašanji čakajo najtehtnejši ugovori od českega oziroma poljskega kluba. Desnica pa je ravno v zadnjem zasedanju pokazala, da se ne dá raztrgati, akoravno bi bilo morebiti to vladi po volji. Kakor hitro pa to tako ostane, pa prihodnja „sredna“ stranka nima odločevati prav ničesar.

Slovenskim poslancem pa ne bo nikdar dvomljivo, kje imajo svoje prijatelje in kje nasprotnike, zato smo prepričani, da nihče izmed njih ne bo zgrešil svojega pravega mesta v politični borbi. — Za nas pa je imenovanje Bacquehemovo le malo pomenljivo, skoraj brez vsega pomena nasproti imenovanju naučnega ministra. Minister Pino bil je sicer Slovenec, kakor vsem strankam nasproti izredno prijazen v svojem delokrogu; ali ga bo v tem oziru Bacquehem dosegel, se sedaj ne more soditi. — Odločilno za Slovence pa bo, kako bo postopal minister Gauč, kaj bo on storil, kaj ne storil. — Ako bi se ravnal po izgledu Conradovim, potem zadeva slovenske poslance sveta dolžnost, v tesni zvezi z desnico državnega zbora v pravem trenutku one